

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Уставни основ за доношење закона

Уставни основ за доношење закона садржан је у одредбама члана 97. тачка 10. Устава Републике Србије, којим је прописано да Република Србија, поред осталог, уређује и обезбеђује систем у области културе.

II. Разлози за доношење закона

- **Анализа садашњег стања**

Ради испуњавања дужности и трајног памћења и спомена жртава холокауста, геноцида, окупаторског терора и ратних злочина, потребно је донети Закон о Меморијалном центру „Старо сајмиште“, који ће пре свега омогућити да се не забораве историјске чињенице о постојању логора на територији Града Београда (градске општине Нови Београд) на левој обали Саве, који је обухватао подручје некадашњих Бежанијске баре односно Београдског сајма названо Старо сајмиште, на којем је у Другом светском рату био нацистички концентрациони логор смрти за Јевреје, Србе и Роме, у чијем историјском сећању ово место страдања има значење узвишене трагике.

- **Проблеми које закон треба да реши**

1. Стварање законског оквира који ће обезбедити организационе, кадровске и материјалне претпоставке за остварење неговања сећања на жртве нацистичког концентрационог логора на некадашњем Београдском сајмишту, Јеврејског логора Земун и Прихватног логора Земун, као и послова у области управљања културним наслеђем и његовом прикупљању, заштити и коришћењу ради обављања музеолошке, образовно-васпитне и научно истраживачке делатности, оснивањем и дефинисањем положаја Меморијалног центра „Старо сајмиште“ као установе културе.

2. Јасно дефинисање делатности укључујући међународну сарадњу са сродним установама, органа, унутрашње организације, материјалних претпоставки односно ствари и средстава за оснивање и рад Меморијалног центра „Старо сајмиште“.

3. Дефинисање простора који обухвата Меморијални центар „Старо сајмиште“.

4. Прикупљање података, обезбеђивање података и друге грађе за Меморијални центар „Старо сајмиште“.

- **Циљ који се доношењем закона постиже**

Ради очувања трајне успомене на жртве фашистичког терора на стратиштима логора Старо Сајмиште у Другом светском рату, имајући у виду трагично страдање великог броја људи, а посебно жена, деце и старца, изражавајући најдубље поштовање према жртвама, и потребу да се ода почаст страдалима, као залог за будућност, оснивањем Меморијалног центра „Старо сајмиште“ чуваћемо успомену на жртве у прошлости и подсећати да се страдања не смеју поновити, а доношењем закона обезбедити прикупљање података, обрађивање и обезбеђивање тих података на јединствени начин на једном месту.

- **Разматране могућности да се проблем реши и без доношења прописа**

У току анализе разматрано је неколико релевантних могућности:

- status quo - не доношење Закона о Меморијалном центру „Старо сајмиште”,
- доношење новог закона који би у потпуности регулисао ово питање.

Прва опција није била одржива из разлога што није могуће на други начин регулисати нити решити проблеме везане за примену појединих делова Закона о култури, осим кроз њихову измену и допуну.

- Зашто је доношење прописа најбољи начин за решавање проблема

Доношењем закона постиже се обезбеђивање организационе, кадровске и материјалне претпоставке за остварење неговања сећања на жртве нацистичког концентрационог логора на некадашњем Београдском сајмишту, Јеврејског логора Земун и Прихватног логора Земун, као и послова у области управљања културним наслеђем и његовом прикупљању, заштити и коришћењу ради обављања музеолошке, образовно-васпитне и научно истраживачке делатности, оснивањем и дефинисањем положаја Меморијалног центра „Старо сајмиште” као установе културе.

III. Основни правни институти и појединачна решења

Члан 1. Предложеним чланом се оснива установа културе Меморијални центар „Старо сајмиште“ чијим успостављањем ће се институционализовати неговање сећања на жртве нацистичког концентрационог логора на некадашњем Београдском сајмишту, Јеврејског логора Земун и Прихватног логора Земун.

Члан 2. Предложеним чланом утврђени су кључни појмови у смислу овог закона и њихово значење, и то: геноцида, геноцида над српским народом, холокауста (Шоа), Самударипена и ратних злочина.

Члан 3. Предложеним чланом дефинише се сврха оснивања установе културе Меморијални центар „Старо сајмиште“, чиме ће се обезбедити услови за остваривање из члана 1. овог закона, истовремено дефинишући области рада установе културе.

Члан 4. Предложеним чланом утврђују се прописи који регулишу рад Меморијалног центра „Старо сајмиште“, тачније у питањима која нису посебно уређена овим законом, непосредно се примењују прописи којима су уређене јавне установе, прописи о култури и прописи о културним добрима, а сходно и други прописи којима су уређене делатности од општег интереса и којима је уређена јавна својина. Такође, због специфичности делатности, Меморијални центар „Старо сајмиште“ такође обављање послове заснива на поштовању међународне Конвенције о спречавању и кажњавању злочина геноцида, Штокхолмске декларације, Међународне повеље за меморијалне музеје и општеприхваћених правила међународног права, потврђених међународних уговора који су постали саставни део правног поретка Републике Србије и који се непосредно примењују, као и осталих прописа Републике Србије.

Члан 5. Предложеним чланом дефинисана је делатност Меморијалног центра „Старо сајмиште“ и обухвата послове прикупљања, сређивања, чувања, излагања, одржавања и коришћења, стручне обраде, истраживања и презентовања музејских, архивских и филмских докумената и предмета, стара се о њиховом коришћењу за музејске, образовно-васпитне, научно-истраживачке и издавачке послове, као и за манифестације и акције неговања сећања на жртве „Јеврејског логора Земун” и „Прихватног логора Земун” као и „Јеврејског пролазног логора Београд- топовске шупе“, али обухвата и послове у вези са реконструкцијом, адаптацијом и уређењем постојећих аутентичних објеката у простору

Меморијалног центра, и евентуалном доградњом нових, као и послове уређења и редовног текућег одржавања непокретног културног добра у складу са утврђеним мерама заштите културних добара.

Члан 6. Предложеним чланом утврђују се органи Меморијалног центра „Старо сајмиште“ на основу закона којим се уређује култура, који се оснивају, обављају послове, именују и разрешавају сагласно том закону, ако овим законом није другачије уређено. Превиђено је да Меморијални центар „Старо сајмиште“ има директора, именованог на пет година, Управни одбор са седам чланова и Надзорни одбор са пет чланова. Предвиђено је и да председнику и члановима Управног одбора може припадати Накнада за рад, под условима и према мерилима утврђеним актом оснивача.

Члан 7. Предложеним чланом утврђује се унутрашња организација Меморијалног центра „Старо сајмиште“ и образовање сектора Музеј „Јеврејски логор Земун“ односно Музеј „Прихватни логор Земун“, а превиђено је да секторима руководи помоћник директора. Ови чланом се формирају и посебне унутрашње јединице за конзервацију и одржавање непокретног културног добра Меморијалног центра, организациона јединица за међународну сарадњу, организациона јединица за образовно-васпитне послове, организациона јединица за истраживачке послове, библиотека и архива као и организациона јединица за обављање других општих послова

Члан 8. Предложеним чланом утврђује се формирање два Програмска савета, Програмски савет за Музеј „Јеврејски логор Земун“ и Програмски савет за Музеј „Прихватни логор Земун“, које ће чинити лица од високог стручног интегритета и ауторитета. Циљ успостављања Програмских савета је да дају мишљење о концепту коришћења пословног простора; дају препоруке за коришћење и публиковање експоната и докумената из свог фонда другим институцијама; дају претходно мишљење на статут и општа акта, односно на програмска и планска акта и на завршни рачун као и предлоге за измену или допуну тих аката; врше и друге послове утврђене статутом Меморијалног центра „Старо сајмиште“.

Члан 9. Предложеним чланом предвиђа се образовање Међународног савет Меморијалног центра „Старо сајмиште“ од стране Управног одобра установе.

Члан 10. Предложеним чланом се утврђује рад у области међународне сарадње Меморијалног центра „Старо сајмиште“ са циљем остваривања међународне сарадње са сродним установама, а своје научно-истраживачке резултате интегрише у опште знање о геноциду, Холокаусту, Самударипену и ратним злочинима.

Члан 11. Предложеним чланом се утврђује да ће непокретне и покретне ствари и финансијска средства за оснивање и рад Меморијалног центра „Старо сајмиште“ бити обезбеђени из буџета Републике Србије, с могућношћу да Меморијални центар може да стиче ствари и средства за остваривање своје делатности и из поклона, легата, донација, сопствене делатности и из других извора, у складу са законом, као и да оснива задужбине и фондације, у складу са законом. Такође, предложеним чланом се утврђује јавни интерес за експропријацију непокретности у циљу оснивања Меморијалног центра „Старо сајмиште“, а за потребе и у корист Републике Србије, у складу са планским актом донетим сагласно овом закону, ако и да су непокретне и покретне ствари које користи Меморијални центар „Старо сајмиште“ добра од општег интереса, сагласно закону којим се уређује јавна својина.

Члан 12. Предложеним чланом се утврђују простор који обухвата Меморијални центар „Старо сајмиште“ и као и локалитет о којем води бригу, Јеврејски пролазни логор Београд - „Топовске шупе“.

Члан 13. Предложеним чланом се дефинишу послови прикупљања података у Меморијалном центру „Старо сајмиште“, као и обавеза државних и других органа, предузећа, установа и других организација да Меморијалном центру „Старо сајмиште“ достављају податке и грађу од значаја за делатност Меморијалног центра којима располажу, а које у складу са овим законом прикупља и обрађује та установа.

Члан 14. Предложеним чланом се утврђује да је седиште Меморијалног центра „Старо сајмиште“ у Београду.

Члан 15. Предложеним чланом се утврђује да надзор над спровођењем овог закона врши орган државне управе надлежан за област културе.

Члан 16. Предложеним чланом се утврђује да Меморијални центар „Старо сајмиште“ почиње са радом даном ступања на снагу предметног закона.

Члан 17. Предложеним чланом се утврђује да Управни одбор Меморијалног центра „Старо сајмиште“ доноси статут установе у року од 60 дана од дана почетка његовог рада, док директор Меморијалног центра „Старо сајмиште“ доноси акт о организацији и систематизацији послова у Меморијалном центру „Старо сајмиште“ – у року од 30 дана од дана доношења статута из става 1. овог члана.

Члан 18. Предложеним чланом се утврђује да поступак именовања вршиоца дужности директора, као и председника и чланова Управног и Надзорног одбора Меморијалног центра „Старо сајмиште“.

Члан 19. Предложеним чланом се утврђује поступак именовања директора Меморијалног центра „Старо сајмиште“.

Члан 20. Предложеним чланом се утврђује да предметни закон ступа на Ступање на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.